RAPPORT

Naturtyper i planområdet på Kalvøya, Hitra kommune

OPPDRAGSGIVER

AKVA group ASA

EMNE

Naturtyper

DATO / REVISJON:	12. mai 2022 / 00
DOKUMENTKODE:	10224254-01-RIM-RAP-naturtyper

Multiconsult

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt for den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredje parter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult. Enhver bruk at dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn de som er godkjent skriftlig av Multiconsult, er forbudt, og Multiconsult påtar seg intet ansvar for slikt bruk. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter. Alle foto (foruten flyfoto): Multiconsult.

Multiconsult

RAPPORT

Oppdrag	**Reguleringsplan Sandstad/Kalvøya**	Dokumentkode	10224254-01-RIM-RAP-001
Emne	Naturtyper	Tilgjengelighet	Åpen
Oppdragsgiver	**AKVA group ASA**	Oppdragsleder	Torunn Spets Storhov
Kontaktperson	Christian Belboe Sivertsen	Saksbehandler	Sølvi Wehn
Kopi		Ansvarlig enhet	Multiconsult Norge AS

01	12.05.2022	Oppdatert etter justert plassering på vegetasjonsskjerm	SW		Torunn Spets Storhov
00	03.05.2022	Naturtyper	SW	RH	Torunn Spets Storhov
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

SAMMENDRAG

I forbindelse med reguleringsplan for Sandstad/Kalvøya i Hitra kommune, er Multiconsult engasjert for å kartlegge naturtyper i planområdet etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

En befaring ble gjennomført 26. januar 2022. Da det å kartlegge naturtyper midt på vinteren er forbundet med stor usikkerhet, kan man ikke basert på denne befaringen konkludere på hvilke naturtyper som forekommer, men deler av vegetasjonen i planområdet på Kalvøya er enten atlantisk høymyr eller kystlynghei eller en mosaikk av disse to. Begge naturtypene er sterkt truet på Norsk rødliste for naturtyper 2018 og kystlynghei er en utvalgt naturtype iht. naturmangfoldloven. Resten av det grønne området innenfor planområdet er et område som under tidligere utbygging av Kalvøya, er berørt og defineres derfor som sterkt endret mark. Her domineres vegetasjonen av gress og kratt.

Verdi på det området hvor utbygging planlegges, er vurdert å være mellom stor (om alt er atlantisk høymyr) til svært stor (om den utvalgte naturtypen kystlynghei forekommer) og påvirkningen antas å gi sterkt forringet naturmangfold da utbyggingen vil berøre 63 % av lokaliteten med atlantisk høymyr/kystlynghei. Utbyggingen vil om ikke naturtypene ivaretas derfor medføre alvorlig til svært alvorlig miljøskade for området og dermed svært stor negativ konsekvens for naturmangfold.

Om man flytter torva og anlegger kystlynghei i arealet mot nord hvor det i dag er planert helt ut mot fjæra og i deler av det området som i dag består av kratt og gras, vil dette resultere i en naturtypelokalitet som kun er redusert med 9 %, dvs. påvirkningen vil være redusert til å kun gi noe forringet natur. I dette tilfellet vil utbyggingen medføre noe til betydelig miljøskade og dermed noe til middels negativ konsekvens for naturmangfold.

En sitkagran, en fremmed art med svært høy økologisk risiko, ble registrert i kanten av den atlantisk høymyra / kystlyngheia. Denne må behandles iht. forskrift om fremmede organismer.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Bakgrunn 6
2 Gjeldende lovgivning og krav fra lokale myndigheter 8
3 Naturgrunnlag og naturtyper 8
4 Restaurering 13
5 Usikkerhet 13
6 Referanser 14

1 Bakgrunn

Multiconsult Norge AS er engasjert av AKVA group ASA for å vurdere virkninger (gjennomføre en konsekvensutredning) på terrestriske naturverdier ved en utvidelse /utbygging av industriområde på Sandstad/Kalvøya i Hitra kommune.

Konsekvensutredningene er utarbeidet på grunnlag av flyfoto, informasjon fra databaser og en befaring av området innenfor planområdet på Kalvøya av økolog Sølvi Wehn 26. januar 2022. Se det avgrensede området i Figur 1-2. Arealet befart og omhandlet i utredningen baseres på områdeplan per 19.11.2021, illustrasjoner vist i Melding om vedtak mottatt 20.01.2022 (se Figur 1-1) og avklaringer ute i felt 26. januar 2022 av med representant fra AKVA group.

Figur 1-1. Områdeplan og planlagt organisering og utnyttelse av industriområdet på Kalvøya.

Figur 1-2. Planområdet.

2 Gjeldende lovgivning og krav fra lokale myndigheter

Grunnlovens miljøparagraf (§ 112) poengterer viktigheten av å bevare et miljø som sikrer biologisk mangfold. Dette er det spesielt vist til i naturmangfoldloven, men også i plan- og bygningsloven. Naturmangfoldloven har som hovedformål å ta vare på naturens mangfold og de økologiske prosessene gjennom bærekraftig bruk og vern, og loven regulerer forvaltning av arter, områdevern, fremmede organismer, utvalgte naturtyper og prioriterte arter samt setter krav til aktsomhet (Kapittel IV § 28).

Plan- og bygningsloven inkluderer mål om en bærekraftig utvikling på generelt nivå og poengterer viktigheten av ivaretagelse av miljø. I § 12-7 beskrives det at det kan gis bestemmelser i reguleringsplanen for å sikre naturtyper og annen verdifull natur og i § 5-4 står det at berørt statlig og regionalt organ kan fremme innsigelse til planforslaget. Statsforvalteren har her ytret at det er et ønske om å ivareta/kompensere for tapt natur.

Forskrift om konsekvensutredninger beskriver at en utredning må gjennomføres for at «hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres.» Plan- og bygningsloven viser også til at miljøkonsekvenser skal beskrives og utredes.

Jf. naturmangfoldloven skal man, om man berører naturverdier, gjennomføre nødvendige grep for å unngå alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. Jf. naturmangfoldloven og forskrift om fremmede organismer skal man opptre aktsomt og ikke utøve tiltak som sprer fremmede organismer.

Forslaget om utvidelse/utbygging av industriområdet initiert, har utløst krav om en kartlegging av naturtyper etter natur i Norge (NiN) og Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (Miljødirektoratet 2021[a]) i områder som blir påvirket på land.

Denne rapporten viser resultatene fra en terrestrisk naturtypekartlegging og konsekvenser på terrestriske naturverdier gitt utvidelse/utbygging.

3 Naturgrunnlag og naturtyper

Planområdet inkluderer på Kalvøya i hovedsak et planert industriområde, men noe naturlig vegetasjon gjenstår ut mot Trondheimsleia, øst for dagens industriområde. Se Figur 1-2, Figur 3-1 og Figur 3-3.

Kart tilgjengelig i NiN-Web (miljodirektoratet.no) viser at området ligger i boreonemoral sone og klart oseanisk seksjon og at berggrunnen består av granodiorittisk gneis som er en lite kalkrik bergart. Befaringen ble gjennomført midt på vinteren. Selv om det var snøfritt, var det likevel ikke mulig å kartlegge alle plantearter i det som per januar 2022 var vegetasjon. Men da hovedbergarten innenfor planområdet er en hard og lite kalkrik bergart, forventes det at det at artssammensetningen er relativt fattig.

Arter observert 26. januar 2022 var blåbær, melbær, einer, røsslyng, furumose, smyle, furu, krekling, rødsvingel, hvitbladlyng, vierarter, selje, rogn, bjørk og en ungplante av sitkagran (se lokasjon i Figur 3-2). Sitkagran er en fremmed art av svært høy økologisk risiko iht. fremmedartslista 2018 (Artsdatabanken 2018). Denne sitkagrana ble registrert helt i kanten mellom det planerte gruslagte området og lokaliteten med naturlig vegetasjon. Det planlegges å planere området hvor sitkagran ble

observert, så hele ungtreet bør lukes vekk inkludert rota. Avfallet bør fjernes som organisk avfall og leveres godkjent mottak.

Arter observert i fjæresonen i nord var vanlige arter som blæretang, sauetang, sagtang, rur og blåskjell. Se Figur 4-1.

Noe av vegetasjonen øst for industriområdet inkluderer et fragment av den naturlige vegetasjonen som dekket Kalvøya før øya ble bygget ut til industri og vei, resten av det som fremstår som naturlig, er vegetasjon i suksesjon etter inngrep gjort i perioden 1983 og 2006 (se flyfoto i Figur 3-1 og Figur 3-2) og defineres derfor som sterkt endret mark. Her domineres vegetasjonen av gress og kratt. Fjæresonen mot nord fremstår som degradert og delvis dekt med sprengstein.

Da befaringen ble gjort midt på vinteren og siden naturen var preget av fragmentering, var det vanskelig å klassifisere lokaliteten med naturlig vegetasjon til naturtype. Det var frost og umulig å måle torvas dybde, men profilen ut mot det planerte industriområdet indikerte en dybde på ca. 30 cm. Mest sannsynlig utgjør lokaliteten naturtypen atlantisk høymyr, vurdert på bakgrunn av torvdybde og vegetasjon, men noe kan være kystlynghei (sannsynligvis kalkfattig fuktig kystlynghei) dvs. området kan være en mosaikk av disse to naturtypene. Både atlantisk høymyr og kystlynghei er sterkt truede naturtyper (EN) iht. norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018). Kystlynghei er i tillegg en utvalgt naturtype jf. naturmangfoldloven. Lokaliteten omfattet et areal på 5300 m^2. Iht. Miljødirektoratets instruks skal ikke arealet kartlegges om naturtypen er atlantisk høymyr, da minstearealet for å kartlegge denne naturtypen er satt til 2500 m^2. Om man likevel vurderer naturmangfold og tilstand gitt kriteriene i Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (Miljødirektoratet 2021 [a]) er tilstand god da det ikke er spor etter hverken grøfting, store kjøretøy eller torvuttak ine i selve lokaliteten mens naturmangfoldet lite grunnet arealet, dvs. en moderat lokalitetskvalitet. Om lokaliteten er kystlynghei skal den iht. til instruksen kartlegges da minsteareal for å kartlegge kystlynghei er satt til 1 000 m^2. Tilstanden ved lokaliteten om den er en kystlynghei, er moderat grunnet fravær av beite og at lokaliteten er i brakkleggingsfase da ingen skjøtter arealet lengre og naturmangfoldet lite grunnet størrelsen, dvs. en lav lokalitetskvalitet. Iht. Miljødirektoratets metodikk for konsekvensutredninger for klima og miljø (Miljødirektoratet 2021[b]) innehar det omsøkte arealet svært stor verdi eller høyeste forvaltnings-prioritet om naturtypen kystlynghei forekommer (da alle lokaliteter med kystlynghei uavhengig av lokalitetskvalitet inngår i utvalgt naturtype iht. Bär m.fl (2020)).

Lokaliteten med atlantisk høymyr/kystlynghei er av stor eller svært stor verdi blir sterkt forringet av de planlagte tiltakene. Tiltaket vil legge beslag på 63 % av lokaliteten og restarealene mister sine økologiske kvaliteter og funksjoner. Dette vil iht. Miljødirektoratet (2021[b]) gi alvorlig eller svært alvorlig miljøskade for naturmangfold og dermed svært stor negativ konsekvens for naturmangfold.

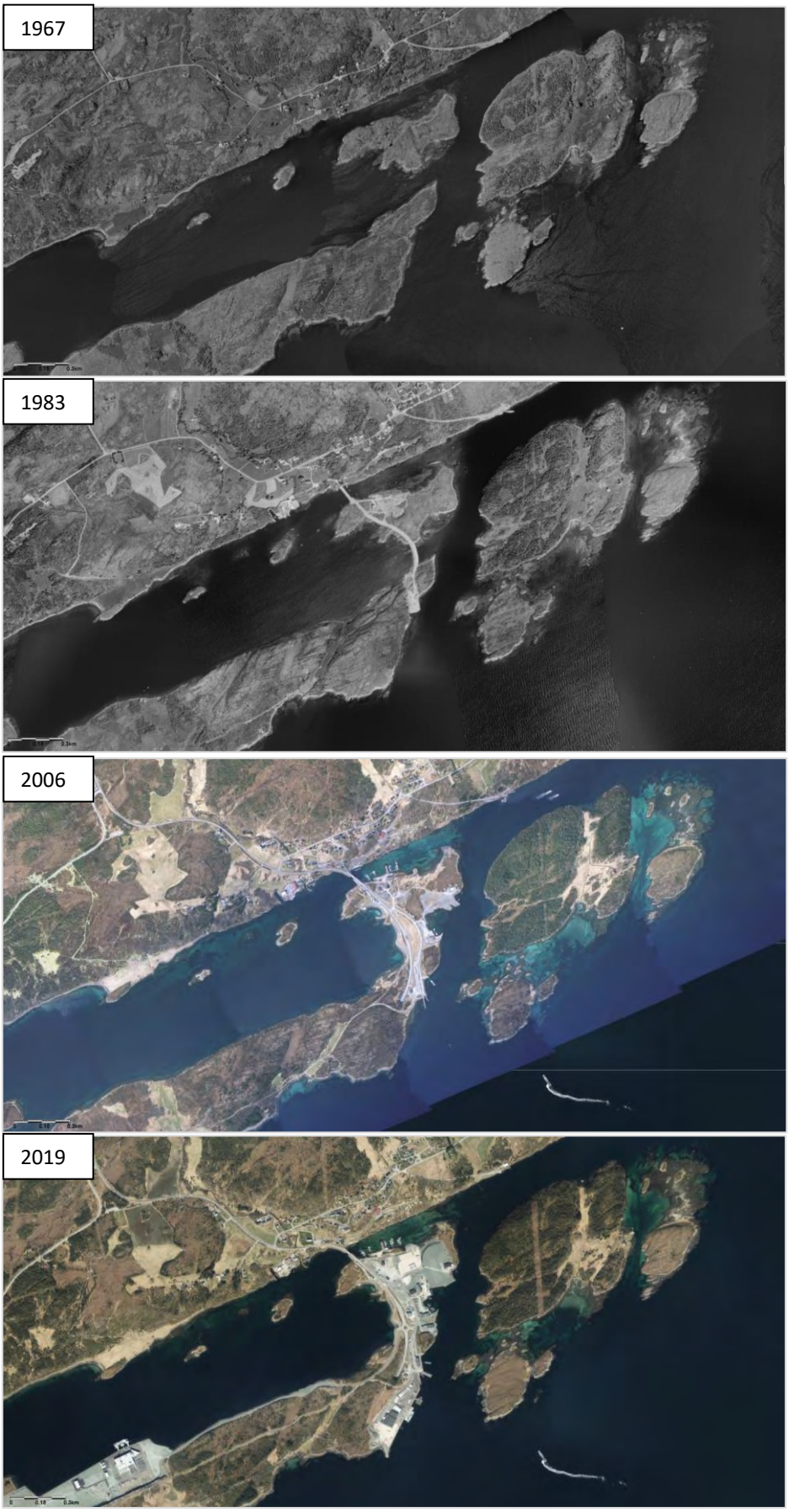

Figur 3-1. Utbygging på Kalvøya. Opprinnelig var hele øya dekt av atlantisk høymyr (EN) eller kystlynghei (EN). Skjermdump fra https://norgeibilder.no/.

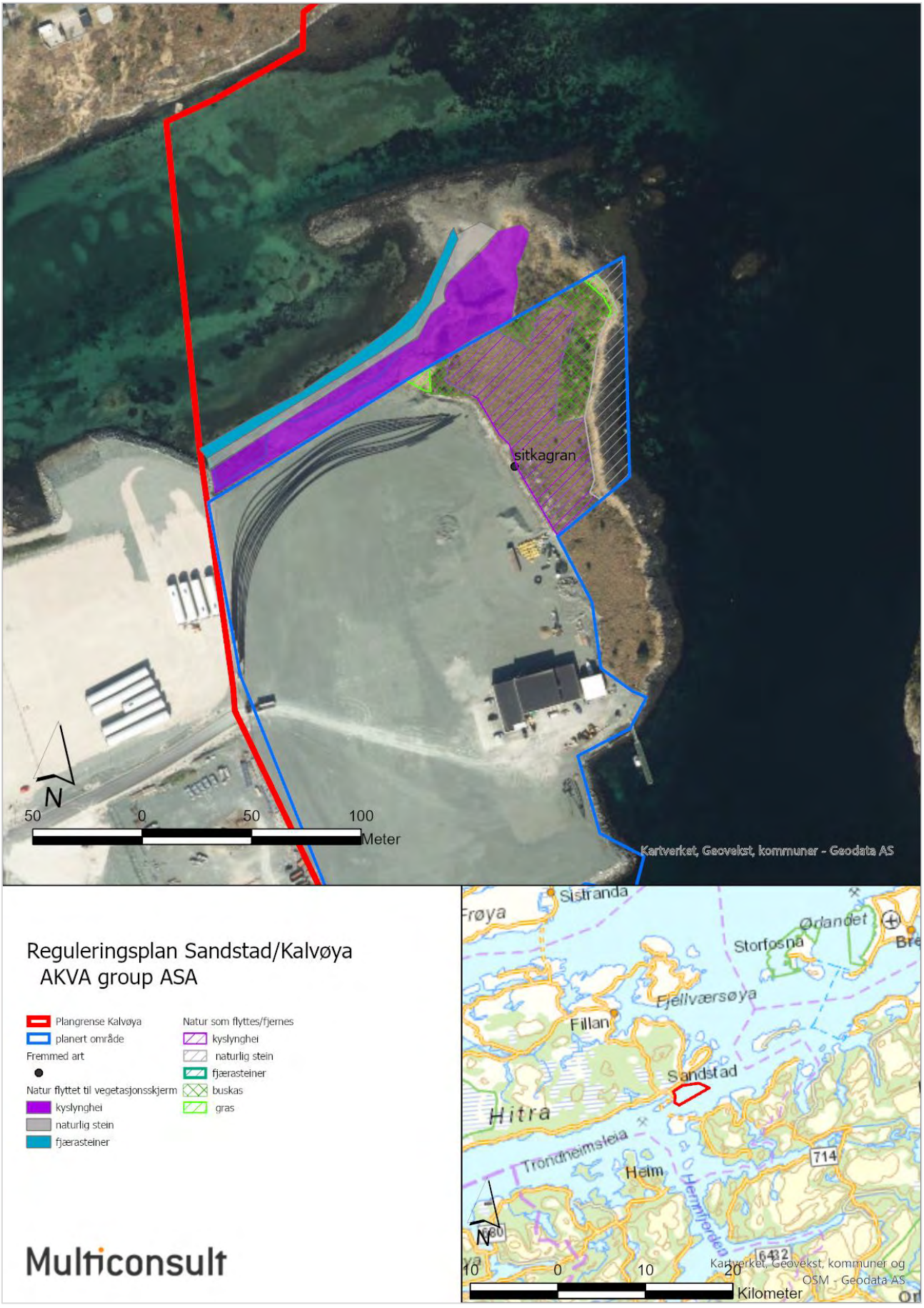

Figur 3-2. Naturtyper og fremmed art som blir berørt av de planlagte tiltak.

Figur 3-3. Vegetasjon før utbygging. Foto: 26. januar 2022, Multiconsult. De to øverste foto viser vegetasjon som er i suksesjon etter inngrep gjort her for over 20 år siden. Her domineres vegetasjonen av gress og kratt. De resterende foto viser vegetasjon som er rester etter den vegetasjon som dominerte på Kalvøya før utbygging av industri og veier som starter før 1980-tallet. De to nederste foto viser hvordan man har gravd seg ned og fjernet det naturlige vegetasjonsdekket.

4 Restaurering

Utbygger ønsker å redusere noe av de negative virkningene ved å restaurere en sone av det utbygde arealet mot nord. Se lokasjon i Figur 3-2 og Figur 4-1. Om torv og vegetasjonsdekket som skal tas av, blir gravd opp, mellomlagret og lagt ut riktig, vil dette kunne gjenskape noe av de tapte naturmangfoldverdiene. Om atlantisk høymyr / kystlynghei blir reetablert i denne sonen i tillegg til arealet i nord som tidligere er gjort inngrep i og som nå består av gressdominert bunnvegetasjon og kratt, kan miljøskaden reduseres til betydelig noe til betydelig miljøskade og dermed noe til middels negativ konsekvens, da det reduserte arealet med verdifull natur kun blir 9 % av det opprinnelige arealet. Dette vil bli fulgt opp av fagkyndig.

Figur 4-1. Sone mot Trondheimsleia hvor natur skal reetableres.

5 Usikkerhet

Kunnskapsgrunnlaget for naturtyper og arter vurderes som ikke tilstrekkelig da området ble kartlagt om vinteren. Kunnskapsgrunnlaget gir likevel et relativt bra bilde av hvordan en utbygging vil påvirke naturmangfold i området. Evaluering av lokalitetskvalitet, verdi og virkning/miljøskade er basert på en antagelse om at ingen rødlistede arter vokser i lokaliteten og at det ikke forekommer flere fremmede arter i området.

Det medfører stor usikkerhet ved det å reetablere naturlig vegetasjon i et veldig menneskepåvirket areal. Grad av suksess beror på flere faktorer inkludert metode for hvordan tilbakeføringen gjennomføres og økologien ved den naturtype man ønsker å reetablere.

En botaniker/vegetasjonsøkolog skal gjennomføre en befaring i vekstsesongen og en økolog skal konsulteres for å beskrive og veilede i forbindelse med tilbakeføring til naturlig vegetasjon.

6 Referanser

Artsdatabanken 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018: https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

Bär, A., Øien, D.I., Johansen, L. 2020. Forslag til nye definisjoner av slåttemark, slåttemyr og kystlynghei som utvalgte naturtyper basert på lokalitetskvalitet. NIBIO rapport 6(117) / Miljødirektoratet - M-1742|2020.

Forskrift om fremmede organismer. Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716

Forskrift om konsekvensutredninger. Lovdata: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854?q=Forskrift%20om%20konsekvensutredninger

Lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven). Lovdata: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven). Lovdata: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/KAPITTEL_2-4-3#%C2%A712-1

Miljødirektoratet 2021[a]. Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2. Versjon 08.06.2021. Veileder|M-1930|2021.

Miljødirektoratet 2021[b]. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder|M-1941: https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/

NiN-Web: https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/index.html?viewer=NiNWeb_2020.NiN-Web#

Norges grunnlov. Lovdata: https://grunnloven.lovdata.no/